

Živjeti zdravo

Musić Milanović, Sanja

Conference presentation / Izlaganje na skupu

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:105:281965>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-05-13**

Repository / Repozitorij:

[Dr Med - University of Zagreb School of Medicine](#)
[Digital Repository](#)

ŽIVJETI ZDRAVO

Sanja Musić Milanović

EPIDEMIOLOGIJA DEBLJINA U DJECE

ISPITANICI

HZA* 2003. godine; presječno istraživanje

N = 3 101 (<18 godina), 2851 odgovorilo (91,9% odgovor)

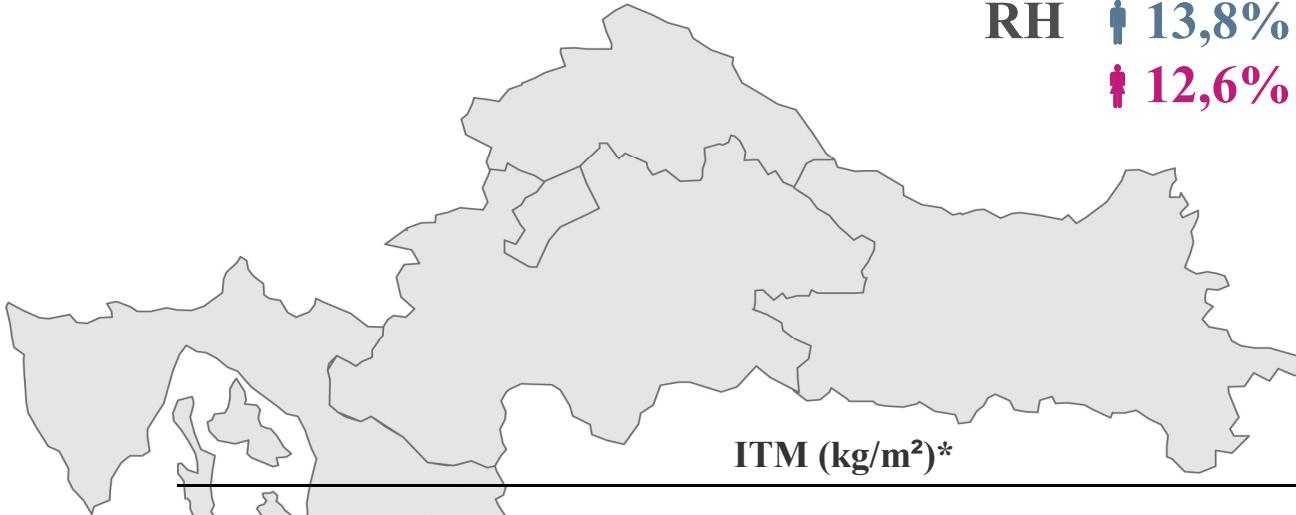
N djece u 1. razredu osnovne škole = 960; 493 (52.4%) dječaka

467 (48.6%) djevojčica

*Hrvatska zdravstvena anketa

RH ♀ 13,8% + 8,3%
♀ 12,6% + 6,9%

ITM (kg/m^2)*

Spol	Normalna tjelesna masa N	Prekomjerna tj. masa N	Debljina N
	%	%	%
Dječaci	384	68	41
Djevojčice	364	59	32
Ukupno	760	127	73,0
	77,9	13,8	8,3
	80,5	12,6	6,9
	79,3	13,2	7,6

* Cole standards

Prevalencija prvašića s prekomjernom tjelesnom masom i debljinom,
raspodjela po spolu

♂ dječaci
♀ djevojčice

NAVIKE PRVAŠIĆA

- 50 % NE DORUČKUJE
- 20% pet i više puta tjedno jede brzu hranu i sendviče
- 11% i 18 % bavi se tjelesnom aktivnošću tri i više puta tjedno
- 8% i 12 % učenika 1. razreda provodi više od dva sata dnevno uz kompjutor i igrice

 dječaci
 djevojčice

Normalno uhranjeni

- veći broj djece u obitelji
- niže obrazovanje roditelja
- jedu više voća i povrća
- provode manje vremena igrajući se na kompjutoru
- više su tjelesno aktivni
- piju manje alkohola

Prekomjerno uhranjeni i debeli

- manji broj djece u obitelji
- višim obrazovanjem roditelja
- jedu manje voća i povrća
- provode više vremena igrajući se na kompjutoru,
- manje su tjelesno aktivni
- piju više alkohola

HZA istraživanje pokazalo poznatu razliku u čimbenicima rizika za debele i prekomjerno teške.

U Hrvatskoj su prekomjerno uhranjeni i debela djeca iz obitelji s višom razinom formalnog obrazovanja roditelja.

2,7 cm viši
2,4 kg teži

2,5 cm više
2,5 kg teže

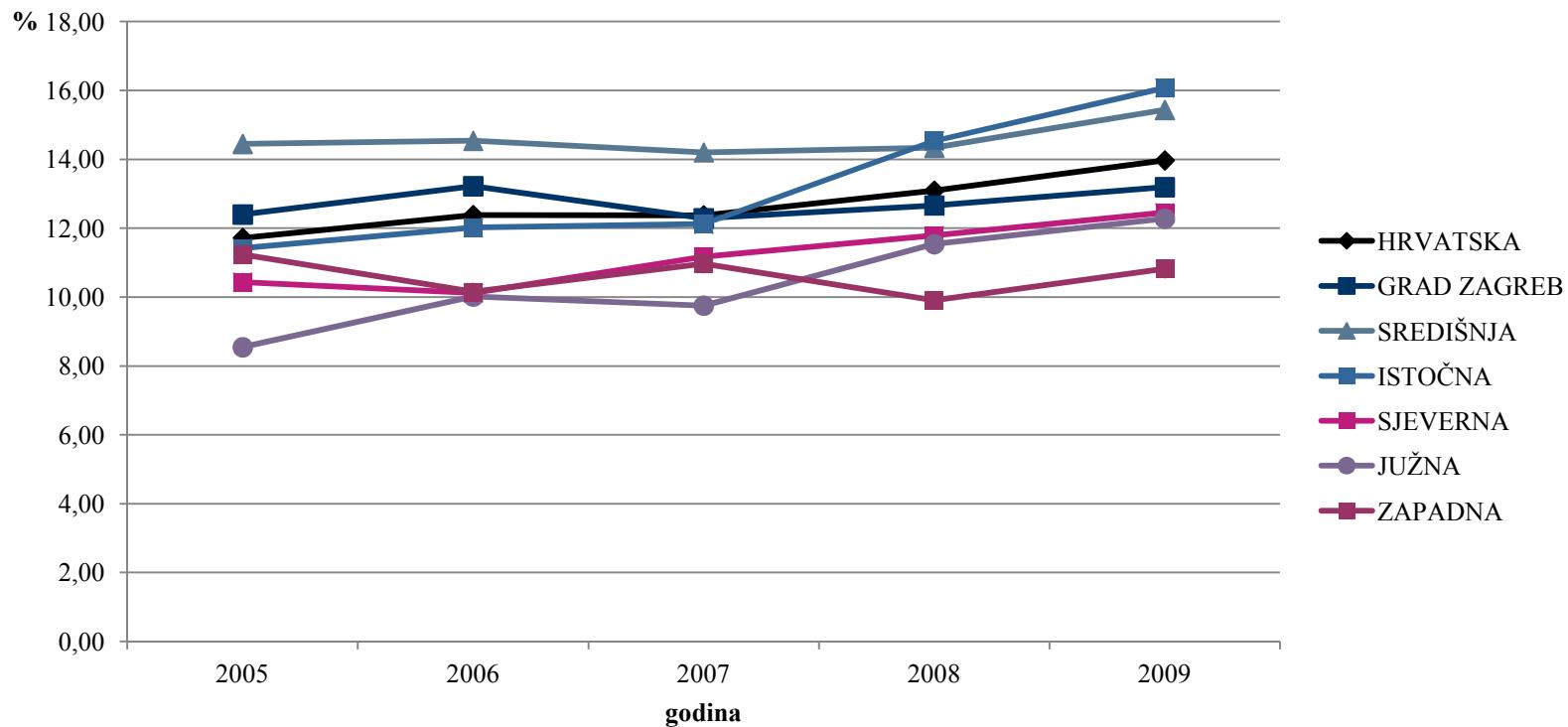
♂ 124,8 cm; 24,9 kg
♀ 124,0 cm; 24,3 kg

♂ 127,5 cm; 27,3 kg
♀ 126,5 cm; 26,8 kg

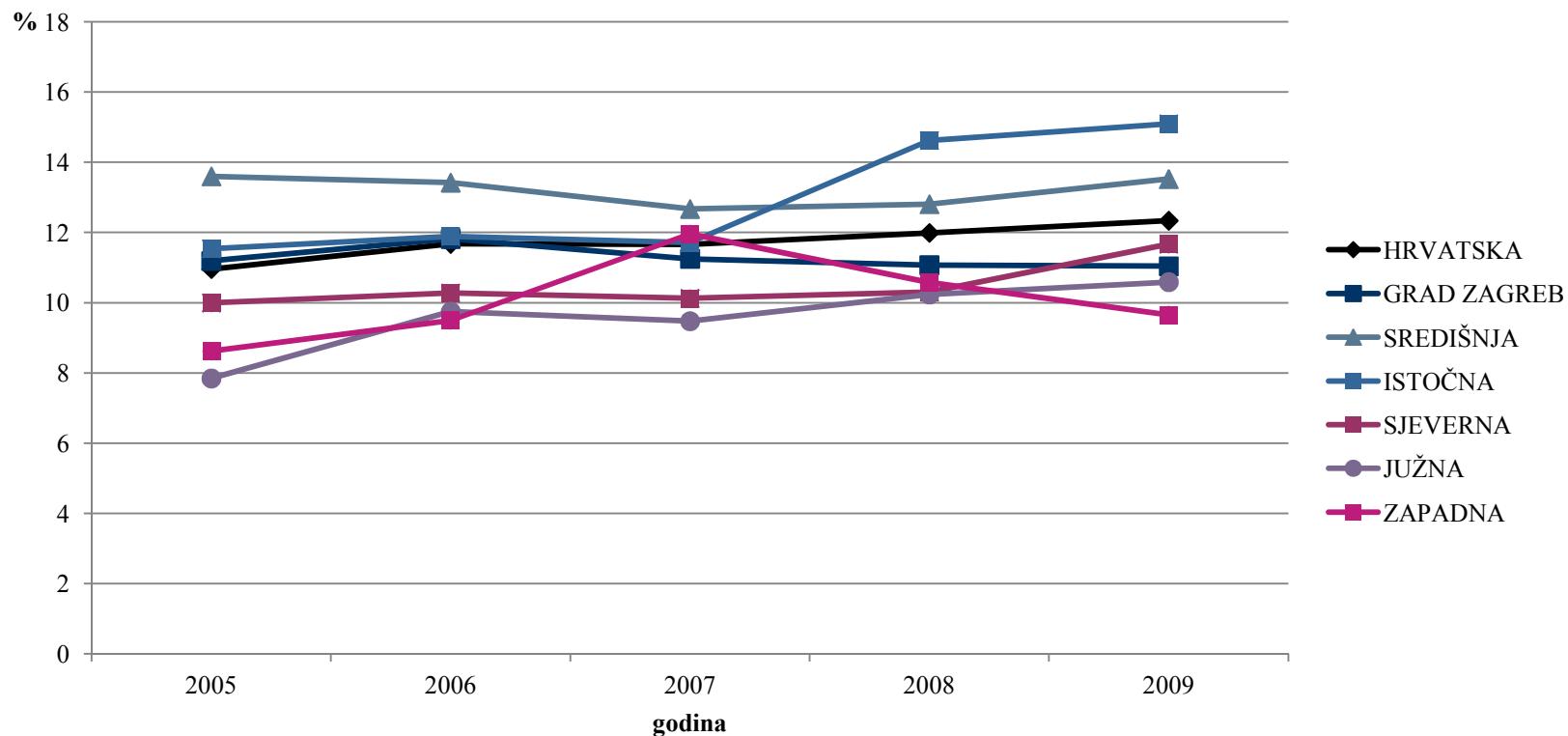
danас

♂ dječaci
♀ djevojčice

Udio dječaka s omjerom visine i mase >90 centile

Izvor: Hrvatska zavod za javno zdravstvo

Udio djevojčica s omjerom visine i mase >90 centile

Izvor: Hrvatska zavod za javno zdravstvo

ZAŠTO JE DEBLJINA PROBLEM?

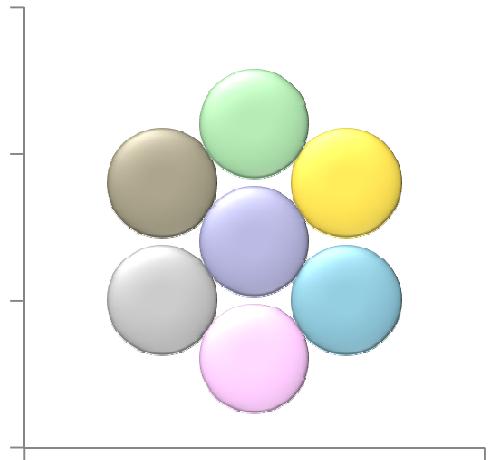
Gaining Health

The European Strategy for the Prevention
and Control of Noncommunicable Diseases

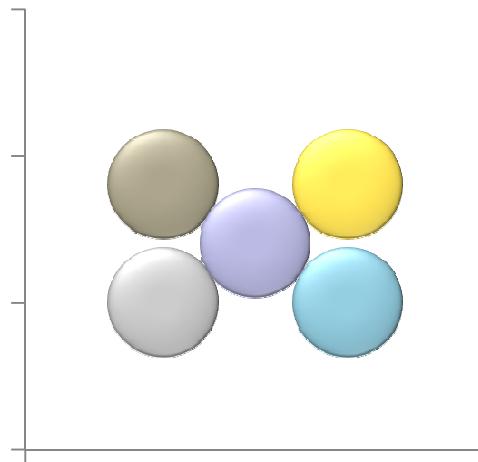

Rizični čimbenici - bolesti

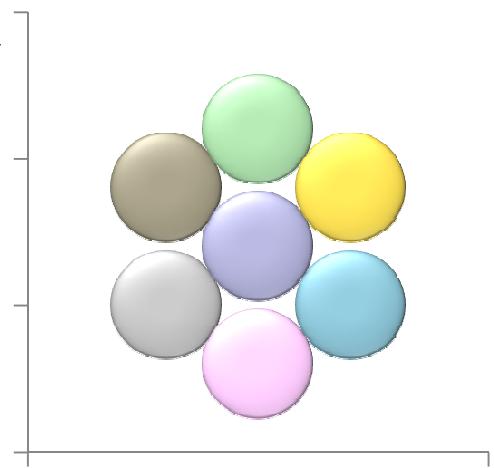
Kardiovaskularne bolesti

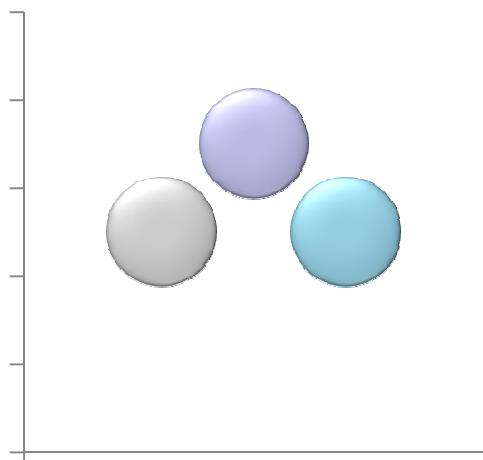
Tumori

Šećerna bolest

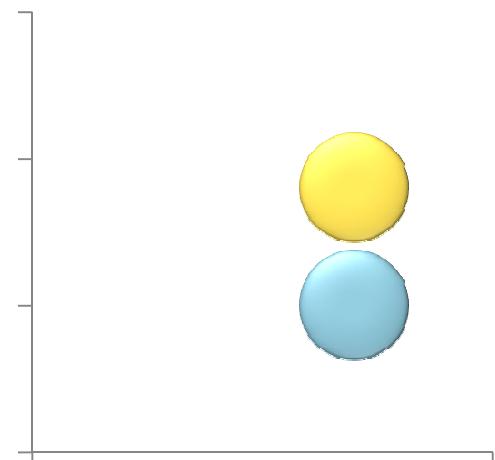

KOBP

- tjelesna neaktivnost
- nepravilna prehrana
- pušenje
- prekomjerna konzumacija alkohola
- prekomjerna tjelesna masa
- povišen krvni tlak
- dislipidemija

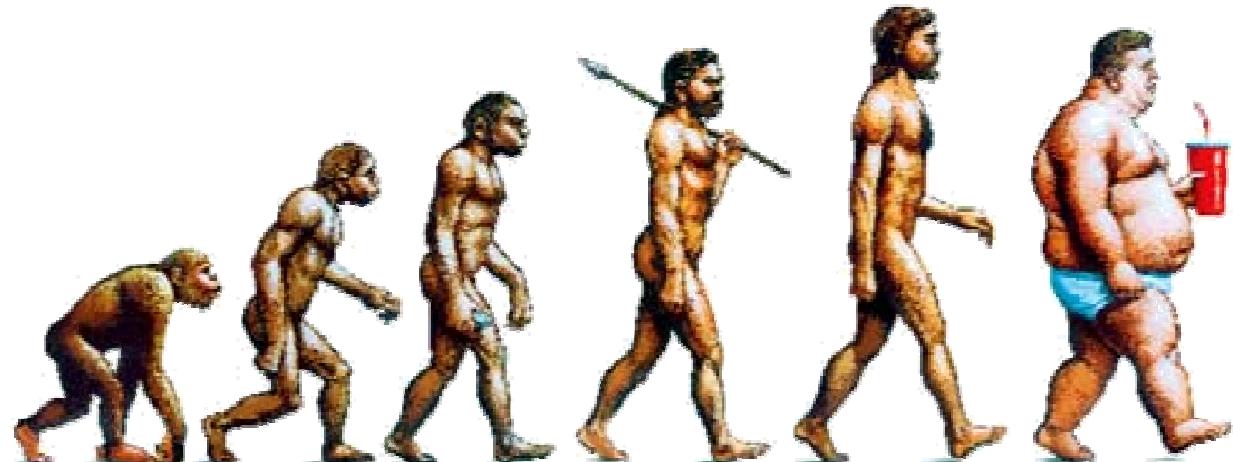
Mentalni poremećaji

ŠTO SE DOGODILO?

- Prema **biheviorističkom tumačenju (Skinner)**, **debljina je posljedica prekomjernog jedenja** (definirano kao unos hrane koja sadrži veću energetsku vrijednost od potrebne), a ono je **naučeno ponašanje**.
- Fiziološki podražaj je glad, a "uvjetovani" podražaji su dostupnost hrane, izgled, miris, ukus, socijalni pritisci, emocionalna stanja.

ŠTO NAM JE ČINITI?

ZDRAVSTVENO EDUCIRATI

ŽIVJETI ZDRAVO

Promicanje pravilne prehrane u školama

cilj	učenici u dobi od 7 do 18 godina (osnovna i srednja škola) su optimalno uhranjeni	dr.sc. Sanja Musić Milanović, dr.med.
ciljna populacija	učenici od 7 do 18 godina i njihovi roditelji	
dugotrajni ciljevi	ZNANI o hrani, pravilnoj prehrani i zdravstvenim problemima učinkovitog školinskog učenja	aktivnosti pravilne prehrane BESTUFROM u školama
dugotrajni indikatori	<ul style="list-style-type: none"> uče učenika sa znanjem o pravilnoj prehrani uče učenika kognitivno prepoznavati zdravstvene rizike i zdravstveno stanje 	<ul style="list-style-type: none"> broj novih redatelja, knjižnica, predavači učenika uče učenika da učuju je potreba prehrana dobrobiti za zdravlje uče učenika da je potrebno da se prehrana dobrobiti za zdravlje broj logopedičkih nastava sa zdravstvenim izazovima broj učenika vrtova/pričvršćuju broj učenika koji učaju u skupnjem razredi
kratkotrajni ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> poziciji znanje i sprečiti o učenici pravilne prehrane i zdravstvenim problemima učinkovitim nepravilnom prehranom 	<ul style="list-style-type: none"> izboljšavanje život i znanje pravilne prehrane i njene ulice u učenju/izradi
kratkotrajni indikatori	<ul style="list-style-type: none"> uče učenika svakodnevnu/vrtnu pravilne prehrane i učenje posvećuju zdravstvenim problemima 	<ul style="list-style-type: none"> uče roditelja koji su učenički razinu pravilne prehrane uče roditelja koji su praktički prehranjuju učenike i zdravstvene namere uče roditelja uključenih u rad likovnih tima za prehranu ili posebne veštine uz školski vrt/plantažu
evaluacija	<ul style="list-style-type: none"> prepoznavanje učenika 	<ul style="list-style-type: none"> trošnje izgovor na učionicama projekta (čvor način intervjue)
strategija	edukacija o prehrani	školska prehranska politika
aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> školski programi za učenike: rizikni materijali (četvrtice, polumesec, mesec...), školski vrt/plantaža organizacioni (kontaktni) učenje zdravlja školska obitelj koristi školske materijale i zagonjene i članove postupci ostvarenja uče učenika, roditeljevo, učiteljsko, prehranljivoj obredima i odgovarajućim razvijajućim vještima o prehrani prehranske smjernice za školsku obitelj koje utječe na prehranu u školi 	<ul style="list-style-type: none"> formirati školski tim za prehranu prezentirati rezultate za učenje/izradu pravilne vrednosti prezentirajući školsku atmosferu gde pravilne prehrane školski običaji i uključenost u prehranskom i energetskom učenju/izradi amerikanacim učenicima imaju organizatoricu članova obitelji, učenika, učitelja i razvojnika, razvijajućim besplatnim organizacijama prehrane u privlačnom i ugodnom pretvara
procesni indikatori	<ul style="list-style-type: none"> broj učenika i učitelja u projektu broj prevezivatelja radionica broj riziknih materijala broj učenika vrtova/pričvršćuju broj učenika koja su organizirale učenje zdravlja broj obitelji uključenih u radionicu broj učenika i učitelja za obrazovanje uče učenika i učitelja za obrazovanje 	<ul style="list-style-type: none"> broj učenika koji imaju školski tim za prehranu broj učenika u prehranljivoj učionici broj učenika vrtova za vježbu uče učenika koji pišu vježbu U frontu uče učenika učenje zdravstvene politike uče učenika učenje zdravstvenih redatelja, knjižnice, predavači učenika broj školskih roditelja, knjižnica, predavači učenika koji imaju prehranske smjernice
aktivnosti	školski vrt/plantaža (farm-to-school program)	mediji
procesni indikatori	<ul style="list-style-type: none"> broj učenika i učitelja u projektu broj prevezivatelja radionica broj riziknih materijala broj učenika vrtova/pričvršćuju broj učenika koja su organizirale učenje zdravlja broj obitelji uključenih u radionicu broj učenika i učitelja za obrazovanje uče učenika i učitelja za obrazovanje 	<ul style="list-style-type: none"> prezentirati prehransku politiku učenika učinkovita prehrana prezentirati učiteljima vrednosti pravilne prehrane razviti novi partnerstvo/udruženje lokalnih poslodajaca hrane, prehranbenih industrijalnih i lokalnih, a čljučne istraže terenu po raznim cijenama uče učenika i učitelja učenje zdravstvene politike prezentirati znanje i značaj učenika prema lokalnim prehranbenim proizvodima
aktivnosti	prehranske i energetske vrijednosti (deklariranje samimnicu)	zakonske mjeru
procesni indikatori	<ul style="list-style-type: none"> broj učenika i učitelja u projektu broj prevezivatelja radionica broj riziknih materijala broj učenika vrtova/pričvršćuju broj učenika koja su organizirale učenje zdravlja broj obitelji uključenih u radionicu broj učenika i učitelja za obrazovanje uče učenika i učitelja za obrazovanje 	<ul style="list-style-type: none"> deklarirati samimnicu potencijalna potrošnja i identificirati i odabrat samimnicu
aktivnosti	zakonske mjeru	
procesni indikatori		<ul style="list-style-type: none"> ponoviti istražicu za prepoznavanje prehrane dodatak ponosa dozvaja na "nečuvane" prehranbeno proizvode učenjaci u Fud za promicanje pravilne prehrane

Ž I V J E T I Z D R A V O

uključeni u projekt: Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo zemstveni, srušavanja i sporta, Javno zdravstveni djelatnici, Ujedinjeni fondovi medicine, medicinski, učilišni, akademici, radnici, Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo pozdravstva, Ministarstvo poljoprivrede, Ministarstvo poljoprivrede, učionice učenje, mediji, prevezivatelji i učitelji učenja na raspolaganju **resursi:** Školski prenos, Školski prenos, prehranska industrija, U21/GO/00137

1. – 4. razredi osnovnih škola

Sadržaj:

zajednički obrok

pranje ruku

pranje zubiju

svakodnevno 10 - minutno vježbanje

poligonsko vježbanje

edukacijske knjižice

Standardi, normativi i jelovnici

Shema školskog voća

Ž I V J E T I Z D R A V O

SVAKODNEVNO VJEŽBANJE

U OSNOVnim SKOLAMA

A ZAUZIMANJE POLOŽAJA ZA VJEŽBANJE

- Zauzimanje prostora za nesmetano vježbanje unutar učionice
- Voditelj vježbanja postavlja se u vidno polje vježbača
- Između svake vježbe potrebno je napraviti malu stanku

B NOGE - TRUP

- KRUŽENJA KOLJENIMA U JEDNU I DRUGU STRANU**
6-8
Koljena skupljena, Koljena raširena
- DODIZANJE KOLJENA**
6-8
Naizmjenično i zadržavanje rukama
- SAVIJANJE KOLJENA**
6-8
Naizmjenično, dodirom rukama za stopala na stražnjicu
- PRETKLON - RASKORACI STAV**
8-12
Tijelo savijamo, ruke pružene spuštamo – prema desno, zatim prema lijevo nozi
- PRETKLON - SUNOŽNI STAV**
6-8
Tijelo savijamo, ruke pružene spuštamo uz potkoljenje – plitko, srednje i duboko

C TRUP - RUKE

- KRUŽENJE U BOKOVIMA**
6-8
Desno i lijevo
- ROTACIJE U TRUPU**
8-12
Zamah rukama naizmjenično desno i lijevo u nazad, pogled prati ruke
- OTKLONI TRUPA**
8-12
a. Otklon u lijevo i desno, ruke klizi uz nogu
b. Otklon u lijevo i desno, jedna ruka iznad glave, druga istovremeno na kuk
- KRUŽENJE RAMENIMA**
6-8
Desno i lijevo
- USPRAVNI STAV, RUKA NA POSLIKU, LAKTOVI IDU NAIZMENICIČNO DESNO I LIJEVO**

D TRUP - RUKE

- KRUŽENJE PRUŽENIM RUKAMA U NAZAD**
6-10
Jedno po jedna
- PODIZANJE NA PREDNJI DIO STOPALA**
Stav sunožni, dlanovi su na struku
- NAIZMENIČNI ZAMASI PRUŽENIM RUKAMA**
8-12
Gore i dolje, uz podizanje na nožne prste
- ZAMASI PRUŽENIM RUKAMA U STRANU**
6-10
Svaka ruka u svoju stranu, predruženje naprijed
- ROTACIJE U RAMENIMA**
6-8
U jednu i drugu stranu, ruke uz tijelo
- POMICANJE GLAVE (VRATA)**
6-8
a. Lijevi, desni s pogledom u stranu
b. Uhom do ramena na jednu i drugu stranu
c. Pretklon glavom naizmjenično, lijevo i desno, pogledom prema stopalu

poligonsko vježbanje

ODABERI SPORT

Agencija za mlađe i obrazovanje
Education and Youth Training Agency

www.malsportasi.net

PREHRAMBENE SMJERNICE

ZA 5. – 8. RAZREDE OSNOVNIH ŠKOLA

ŽIVJETI ZDRAVO

www.prehrana-kretanje.hr

ŽIVJETI ZDRAVO

ZDRAVSTVENA EDUKACIJA

SVIJET
EUROPA

